

Oppdragsgiver: **FG Eiendom AS**

Oppdragsnr.: **5204516** Dokumentnr.: **A01**

Til: FG Eiendom 24 AS

Fra: Vette Lindgren

Dato 2022-06-07

► Løkkemyra Handelspark II - revisjon av naturmiljørapport

Bakgrunn

I rundskriv T-2/16 pkt. 3.6 fremgår det at Statsforvalteren skal vurdere innsigelse der foreslått ny arealbruk vil komme i konflikt med truede arter og deres leveområde. Etter at reguleringsplan for Løkkemyra Handelspark II var på høring, ble det fremmet innsigelse av Statsforvalteren i Møre og Romsdal. Statsforvalteren peker på negative konsekvenser for naturmangfoldet, og særlig for fugleartene storspove og fiskemåke. Statsforvalteren mener det foreligger ny vesentlig kunnskap om området etter vedtatt gjeldende kommuneplan fra 2011 som må bli tillagt vekt i saken. Det vises også til Kristiansund kommunes egen arealstrategi som er tuftet på en restriktiv holdning til nedbygging av naturområder.

Figur 0-1. Plankart som viser planområdeavgrænsningen og hvor handelsparken vil plasseres.

Storspove

Storspova har i siste versjon av rødlista (2021) fått status som sterkt truet (EN), fra tidligere sårbar (VU), begrunnet med en 50-80% nedgang nasjonalt de siste tre generasjoner (10 års generasjonstid). I utredningen av planområdet konkluderes det med at Stabeldammen har en funksjon for næringsssøk for storspove i området. Storspova har et langt nebb og er tilpasset næringsssøk i mykt substrat, som myrområder, mudderområder og grunne vannforekomster.

Storspova er i tilbakegang også internasjonalt. Årsakene er sammensatte, men i den nye rødlistevurderingen er en mer intensiv drift av jordbrukslandskapet samt drenering, oppdyrking og gjengroing av naturlige leveområder pekt på som negative påvirkningsfaktorer.

Det kan trolig diskuteres hvor negativt tap av beiteområder er for storspovebestanden sett opp mot for eksempel tap av hekkeområder. Dette vil likevel variere lokalt. Storspova er mobil, og ulike typer egnet livsmiljø innenfor ett område er med på å gjøre bestanden mer robust. Bit-for-bit nedbygging kan pågå lenge før man ser konsekvensene for en bestand. Derfor gjør føre-var prinsippet seg gjeldende i disse vurderingene, jf. naturmangfoldloven § 9.

Fiskemåke

Fiskemåka har i siste versjon av rødlista (2021) fått status som sårbar (VU), fra tidligere nær truet (NT), begrunnet med en 30-50 % nedgang nasjonalt de siste tre generasjoner (11 års generasjonstid). Størrelsen på bestandsnedgangen varierer mellom ulike deler av landet. Bestanden ser ut til å være relativt stabil i områder nord for Stadt (2015). I Stabeldammen hekker det fiskemåke på flytetorva ute i dammen.

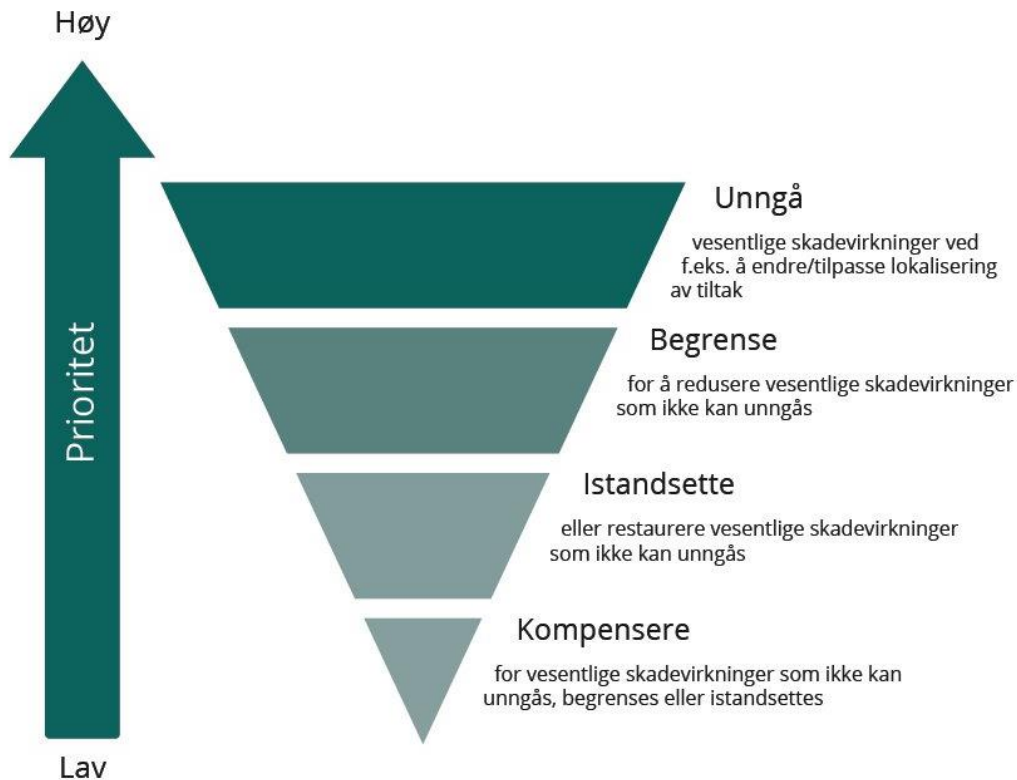
Fiskemåke er en relativt tilpasningsdyktig art når det kommer til valg av hekkeplasser. Den hekker ofte på taket av flate industribygninger. I slike miljøer kan imidlertid ungedødeligheten være høy (de faller ned, blir påkjørt, blir dehydrert som følge av sterkt direkte sollys etc.). Fiskemåkeunger er også tilpasset å svømme før de kan fly. Mangel på vannspeil vil derfor gjøre dem utsatt for predatorer. Det er derfor ikke slik at taket på en industribygning nødvendigvis kan kompensere for flytetorv i en dam som hekkeplass.

Avbøtende tiltak

Det har fra tiltakshavers side blitt fremmet forslag til avbøtende tiltak. Avbøtende tiltak ble også diskutert i møte mellom Statsforvalteren i Møre og Romsdal og Kristiansund kommune 12. mai 2022. Det er i hovedsak avbøtende tiltak for storspove som har vært tema.

I forskrift om konsekvensutredninger § 23 står det at *Konsekvensutredningen skal beskrive de tiltakene som er planlagt for å unngå, begrense, istandsette og hvis mulig kompensere for vesentlige skadevirkninger for miljø og samfunn både i bygge- og driftsfasen. Beskrivelsen skal omfatte planlagte overvåkningsordninger.*

Tiltakshierarkiet er en metode som rangerer ulike skadereduserende tiltak for å begrense negative virkninger på miljø og samfunn (Figur 0-1).

Figur 0-1. Tiltakshierarkiet. Kilde: Miljødirektoratet.

I det følgende beskrives foreslåtte mulige tiltak for å redusere de negative miljøeffektene av tiltaket i tråd med tilnærmingen beskrevet i tiltakshierarkiet. Det gjøres også en enkel vurdering av hvilken effekt de foreslåtte tiltakene vil kunne ha.

Unngå

Å unngå vil i denne sammenheng si at tiltaket ikke gjennomføres/gjennomføres ett annet sted og Stabeldammen består slik tilstanden er i dag. Området vil fortsette å være et økologisk funksjonsområde for storspove og annen våtmarksfugl, og hekkelokalitet for fiskemåke.

Begrense

Tiltaket lar seg ikke begrense i omfang. Området er lite, og full arealutnyttelse er en forutsetning for at tiltaket kan gjennomføres.

Istandsette

Det vil bli igjen noe grøntstruktur både nord og sør for handelsparken. Tiltakshaver foreslår at disse områdene biotopforbedres for storspove. Det er planlagt fordrøyningsbasseng på hver side av kjøpesenteret, slik at man her vil tilføre mer vann. Kombinert med at man fjerner skog, vil dette kunne gi fuktige og åpne myrarealer. Det vil trolig være behov for en del skjøtsel slik at områdene ikke gror igjen. Særlig er ett slikt tiltak aktuelt på sørsiden, der det allerede finnes myrarealer i gjengroing (Figur 0-1).

Det hefter stor usikkerhet rundt hva slags reel positiv effekt dette tiltaket vil ha. Et økologisk prinsipp er at større sammenhengende områder i all hovedsak er bedre egnet til å huse naturmangfold enn mindre fragmenterte områder. Selv om man gjenskaper areal som kan nyttes av storspove, vil ikke disse arealene kunne utgjøre samme økologisk funksjonsområde som Stabeldammen har i dag. Det vil også bli betydelig økt menneskelig ferdsel i området i tilknytning til kjøpesenteret. Dette må man anta vil virke forstyrrende på storspovas eventuelle bruk av området.

For fiskemåke vil ikke en slik istandsetting kunne kompensere for tapet av en naturlig hekkeplass, men fiskemåka viser også stor tilpasningsevne med hensyn til valg av hekkeplass og hekker vanligvis i kolonier. Redet plasseres vanligvis på bakken, men den kan også hekke i gamle kråke- og skjærereir, og på flate tak typisk for industribygninger. Tiltakets påvirkning på fiskemåke avhenger av om det tilrettelegges for fortsatt hekking i området etter en eventuell utbygging av tiltaksområdet. Mindre plattformer med litt høyde over resten av taket og gjerne utstyrt med et lite tak som gir skygge, vil kunne være med på å lede hekkefugl til egnet sted. Disse kan plasseres relativt tett, med ca. halvannen meters mellomrom. Kassen vil kunne holde reirmateriale på plass og redusere risiko for tetting av takrenner/overvannsrør, mens taket vil kunne gi skygge for unger i et miljø som ellers kan ha svært lite av dette, avhengig av valg av lokalitet. Når det gjelder høyde på bygg synes 15 meter å være et kritisk punkt for om unger overlever fallhøyden eller ikke når de forlater redet (Eirik Bjerke Thorsen pers. med.).

Det knytter seg imidlertid betydelig usikkerhet til vurderingen ovenfor. Det finnes lite god kunnskap om hekkesuksess og ungeoverlevelse på slike tak. Arealene fremstår som attraktive hekkeplasser for fuglene ved første øyekast, men problematiske forhold senere i hekkingen er ikke med i fuglenes beregning. Det vil derfor være avgjørende at man tilrettelegger for ungeoverlevelse.

Kompensere

Når ingen andre tiltak er mulige eller realistiske, skal man se på kompensierende tiltak. Kompensierende tiltak vil si at man avsetter eller istandsetter et areal et annet sted som kan kompensere for tapet av den økologiske funksjonen i tiltaksområdet. Ofte vil dette være ett netto tap for naturmangfoldet her og nå, men det vil sikre habitater på lengre sikt.

Gløsvågen naturreservat

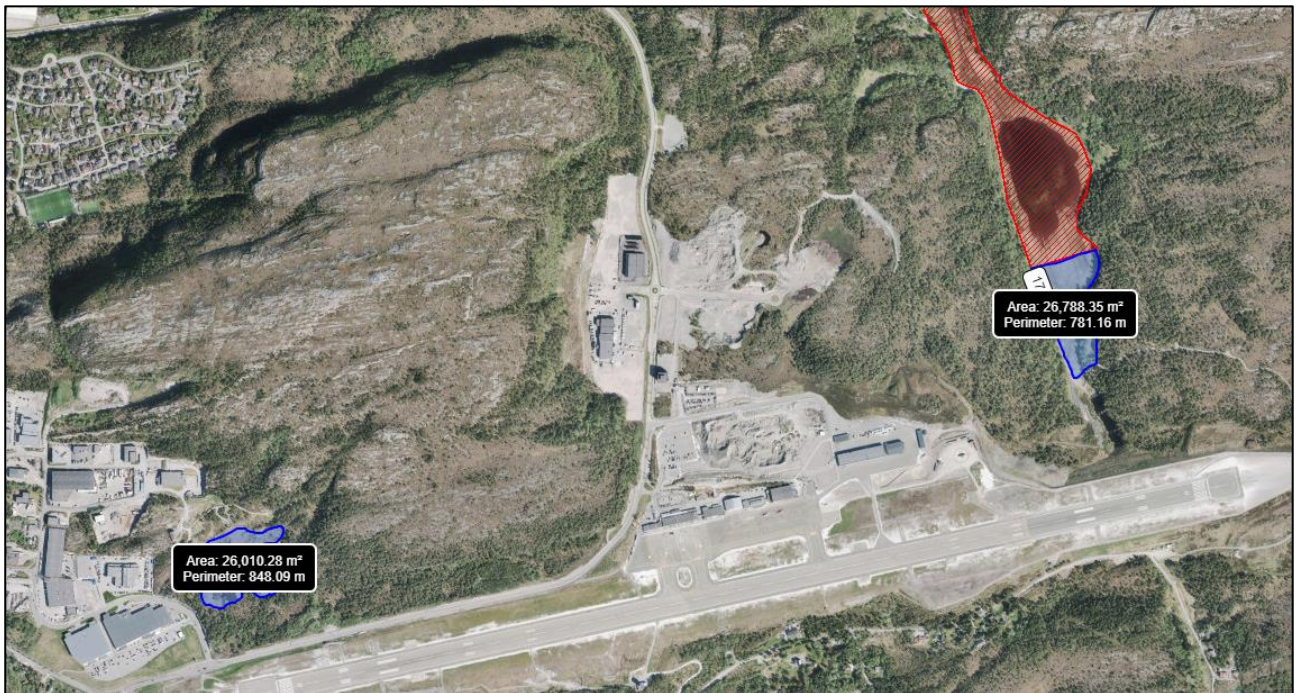
Gløsvågen naturreservat ligger om lag 2 kilometer øst for tiltaksområdet (Figur 0-2). Dette er i Naturbase beskrevet som «*en hekke og trekklokalitet for våtmarksfugl med påfallende rik fuglefauna*». Reservatet ble opprettet 27. mai 1988. Det er store mengder registreringer av fugl her, og storspove er godt representert med lang kontinuitet i observasjonene (siden 1970-tallet). Det er overveiende sannsynlig at arten hekker i området.

Tilgrensende areal i sør er i NIBIO Gårdskart oppgitt å bestå av fulldyrka jord og noe innmarksbeite (NIBIO, 2022). Basert på studier av flyfoto ser ikke dette ut til å være arealer i aktiv drift. Det er ukjent i hvor stor grad arealet er forsumpet, men det representerer ett åpent og næringsrikt habitat som trolig er godt egnet for storspove, samt andre våt- og kulturmarksarter av fugl. Arealet er på ca. 26 dekar, tilsvarende størrelse som Stabeldammen. En utvidelse av reservatet til disse områdene vil derfor være å regne som ett godt kompensierende tiltak da dette vil sikre et verdifullt område for fremtiden.

Det kan være aktuelt å gjennomføre enkle skjøtselstiltak i området for å styrke de positive effektene av vernet. Biotopforbedrende tiltak vil være å fjerne suksesjonsskog (gjengroingstrær), slik at man åpner opp for vadefugl. Det står en del tett bjørkeskog i området i dag som har kommet opp i senere tid (Roar Pettersen pers. med.). Det er knyttet usikkerhet rundt de hydrologiske forholdene i området, og disse varierer nok også en del gjennom året og over tid. Området er imidlertid saltvannspåvirket (Roar Pettersen pers. med.). På de stabilt tørrere engarealene, vil det være en fordel om disse slås en gang i året, på seinsommeren. Dette vil

hindre at vedvekster etablerer seg over tid og at området gror igjen. Slåtten bør foregå sent, etter hekkesesongen (etter 1. august). Vurderinger av presise skjøtselstiltak krever imidlertid bedre kjennskap til området. Området er ikke en fiskemåkelokalitet (Roar Pettersen pers. med.).

Grunneierforhold og andre praktiske forutsetninger for å gjennomføre en utvidelse av verneområdet er ikke undersøkt.

Figur 0-2. Stabeldammen i vest og Gløsvågen naturreservat i øst (rød skravur). Arealet sør for reservatet som vurderes som kompensasjonsareal er på samme størrelse som Stabeldammen (26 dekar).

Nydammen

Et annet potensielt område for vern og skjøtsel er Nydammen, som ligger omtrent 1,4 kilometer nordvest for Stabeldammen (Figur 0-3). Dette er i dag ett åpent myrareal, og har tilsynelatende mange av de samme kvalitetene som Stabeldammen. Studier av historiske flyfoto viser imidlertid at området oversvømmes fullstendig i perioder. Det er ukjent om dette er av naturlige årsaker (Nydammen er demmet opp i nord). Området var oversvømt i en periode på i hvert fall 3 år, fra 2007 til 2010. Fra 2014 har området vært tørrlagt (uten åpent vannspeil, men tilsynelatende forsumpet/myrpreget). Nydammen henger sammen med Vollvatnet i sør. Her har vannstanden vært stabil i mange år. Vollvatnet er også demmet opp med demning i nord. En lokal fuglekikker opplyser at Nydammen er fattig (oligotrof), og ikke kan sammenlignes med Gløsvågen når det kommer til fugleliv (Roar Pettersen pers. med.). Dette gjenspeiles også i det begrensede antallet fugleobservasjoner som er registrert i Nydammen.

Figur 0-3. Nydammen markert med blått polygon oppe til venstre i bildet. Stabeldammen sees til høyre.

Konklusjon

For fiskemåke kan taket på nytt næringsbygg i tiltaksområdet fungere som hekkeplass, forutsatt at det gjennomføres tiltak for å bedre ungeoverlevelsen. Taket på en industribygning kan ikke fullt ut kompensere for en naturlig hekkeplass, og det foreligger betydelig usikkerhet rundt disse anbefalingene da det foreligger lite god kunnskap om emnet. For storspove anbefales det som kompensierende tiltak en utvidelse av Gløsvågen naturreservat. Det må gjøres nærmere undersøkelser rundt grunneierforhold og hvordan området brukes i dag. Det bør også gjøres nærmere undersøkelser i felt slik at man mer presist kan kartlegge hvilke restaureringstiltak som er hensiktsmessige å gjennomføre i området.

Notat

Oppdragsgiver: **FG Eiendom AS**

Oppdragsnr.: **5204516** Dokumentnr.: **A01**

J01	2022-06-07	Til bruk	VELIN	TOIS	VELIN
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.